

ste Handelsmøde — skabe sig en tidsvarende Organisation, saaledes som den selv i 1880—81 har foreslaaet og arbejdet for! Lad os faa store offentlige Børsmøder, hvor Handelstandens Anliggende frit kunne drøftes af Handelsstaadens yngre og ældre Medlemmer i hele Landets Paa-hør! Lad os fjerne det eksklusive og aristokratiske Præg, der hidtil har hvilet over Grosserersocietetets Komite! Lad os faa et levedygtigt Handelskammer med nyt Blod, med friske Kræfter og et friere Syn paa Omsætningsforholdene! Jeg laster ikke det betydelige Arbejde, Komiteen hidtil har udrettet. I mange Retninger har man sikkert gjort sin Pligt og maaske mere, men jeg tror, at hvis man fik et virkelig repræsentativt Handelskammer efter Planen fra 1880—81, saa vilde det hurtigt vise sig, at dette Handelskammer vilde faa en langt større Indflydelse og langt større Betydning for alle Forhold, der høre hjemme under Handel, Søfart og Industri, end vi nogen Sinde kunne vente af et under et eller andet Ministerium, i dette Tilfælde altsaa Indemrigsministeriet, sorterende Handelsdepartementet med en Del ny Embedsmænd. De fleste ældre Medlemmer af Handelsstanden her i Landet have i sin Tid under deres Uddannelse benyttet en Lærebog i Handelsvidenskab af Albert Kaarup. I denne Vejledning for den unge Handelsstand omtales en Deputation for Handelsstanden, som kom til en meget mægtig Fyrste i et stort Rige. Herskeren viste sig overordentlig velvillig lige over for denne Deputation og sagde: „Mine Herrer, maa jeg bede Dem sige mig, hvad min Regering kan gøre for Handelsstanden, saa skal det blive gjort!“ Deputationens Ordfører svarede herpaa: Maa vi bede Deres Majestæt om ikke at lade Regeringen gøre noget som helst, det er Handelsstanden allerbedst tjent med! Det var Anskuelsen, der som Eksempel til Efterfølgelse blev fremdragne og godkendte endnu i 70erne. Efter den Tid er der kommet stærke Ønsker frem i forskellige Erhverv om Statsoverformynderi, Statsunderstøttelse i alle mulige Øjemed. Disse Ønsker, denne Feber har ogsaa grebet Handelsstanden. Efter det friske Livspust i 1880—81 har man forladt det tidligere sunde Spor og skrinlagt Planen om en stor, fyldig Repræsentation for Handel, Søfart og Industri. Man har kastet sig over Ønsket om at faa Embedsmænd til at støtte Handelsstanden i dens Erhverv. Det er nu besynderligt, ganske særligt for

Handelsmænd, der have fulgt den historiske Udvikling her i Landet, at se den Begejstring, med hvilken man nu omtaler det gamle Kommercekollegium, som om det havde været en faderlig Institution, der paa alle Maader støttede hele den danske Handelsstand. Kommercekollegiet var i sin Tid forenet med Generaltoldkammeret. Jeg har hørt Udtalelser med Hensyn til dette Handelsdepartement, der gaa ud paa, at det slet ikke er Meningen, at disse Embedsmænd skulle fortælle Handelsstanden, hvad den har at gøre, nej, Meningen er den, at Handelsstanden skal komme og slaa høffigt, men fast i Bordet og sige: det ville vi have gjort, og saa skal Handelsdepartementet udføre de Krav, der fremsættes i Overensstemmelse med Handelsstandens Ønsker. Naar vi nu se, hvorledes Handelsstanden var stillet under Kommercekollegiet i forrige Aarhundrede, faa vi imidlertid et helt andet Billede. De Herrer ere ikke optraadte drabelig, de have ikke fremsat deres Krav paa nogen frejdig Maade, de have talt saaledes, at man forbavses over, at selvstændige Borgere i det hele taget nogen Sinde have kunnet nedlade sig til at tale paa en saa krybende Maade, som man gjorde den Gang. Med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg oplæse et lille Brev fra den Periode. Det handlede sig om at skaffe Kræmmerlavet, der havde oprettet en Fabrik her i Kjøbenhavn, Adgang til at indføre 1,200 Pd. Uld mod Erlæggelse af den halve Told. Altsaa, det var ikke saa svimlende stort et Anliggende. Men nu skulle de Herrer høre, hvorledes man talte til Kommercekollegiet den Gang:

„Deres høygrevelige Excellence
høy og velbaarne
højædle og velbaarne
højædle og velbyrdige Herrer!“

— de Herrer maa altsaa huske paa de 1,200 Pd. Uld, men jeg er langt fra færdig endnu —

„Deris Kongel. Majestæts høye Herrer Deputerede og til Forordnede udi det høye Kongel. General Toldkammer og
Commerce Collegium.

„Naadige og hoygunstige Herrer! Siden mand icke ved Kræmmer Compagniets ulden Fabrique her udi Staden i Alt kan opnaa og her faa spunden det i Alt til bemelte Fabrique Behøvende ulden Garn, saa er disz Aarsag tvungne til at for Skrive fremmet Garn til Hjelp, i følge heraf maa vi underdanig og ydmygst udbede een fri